

проти власності внутрішньо переміщених осіб в Україні. Правові та організаційно-тактичні засади оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 13 жовтня 2023 р.). Одеса: ОДУВС, 2023. С.163-165.

11. Наказ Національної поліції України «Про затвердження Положення про Департамент кримінального аналізу Національної поліції України» від 29.12.2019 № 1354.

12. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.

Містюк Андрій Петрович,
здобувач наукового ступеня
доктора філософії наукової лабораторії
з проблем протидії злочинності ННІ №1
Національної академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ОРГАНАМИ НП УКРАЇНИ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ ТА ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Кримінальні правопорушення, вчинені за участі організованих груп і злочинних організацій, дедалі більше характеризуються транснаціональними зв'язками їх учасників, високим рівнем конспірації і маскування вчинюваних ними діянь, застосуванням різних видів зброї та вибухівки [1, с. 8]. Щонайперше – це їх організованість, професіоналізм, озброєність, технічна оснащеність злочинності, яка набуває дедалі більш зухвалих і небезпечних форм [2; 3, с. 173]. Організована злочинність існує в усіх країнах і регіонах та має свій напрям й різниться лише мірою згуртованості, що залежить від історичних, етнічних, економічних, соціальних шляхів розвитку того чи іншого суспільства [4, с. 344; 5, с.76]. Відповідно організовані угруповання постійно видозмінюється, використовує сучасні технічні засоби маскування та протидії правоохоронним органам [6; 7], а у зв'язку із збройною агресією РФ, збільшилась кількість таких організованих груп, що причетні до незаконного обігу зброї.

Тема незаконного обігу зброї дуже важлива, так як незаконний обіг зброї створює загрози національній безпеці та національним інтересам. Незаконний обіг зброї сприяє збільшенню кількості злочинів, терактів, пограбувань, насильства над людьми та тваринами [8].

Після повномасштабного вторгнення РФ на територію України тема набула ще більшої актуальності внаслідок декількох детермінантів. По-перше, можна говорити про відкриття нових способів та шляхів здобуття зброї, збільшилася кількість зброї на території України. По-друге, загострилася загроза особистій безпеці, розширилися можливості цивільного захисту законодавчого характеру, створився негативний соціально-психологічний клімат, що при наявності зброї може привести до загрози життю і безпеці громадян. По-третє, з'явилася потреба в особистому захисті, задоволення якої може відбуватися через реалізацію отримання зброї незаконним шляхом. Отже, важливим є питання контролю реалізації зброї, врегулювання її використання зараз та ліквідацією і вилученням після зникнення потреби її використання, та у разі першопочаткової такої відсутності або порушення норм законодавства [8].

Заслуговує на увагу також закон України «Про розвідувальні органи України», який втратив чинність у 2020 році, в якому констатувалося, що розвідувальні органи беруть участь у боротьбі з тероризмом, міжнародною організованою злочинністю, незаконним обігом наркотичних засобів, незаконною торгівлею зброєю і технологією її виготовлення, незаконною міграцією у порядку, визначеному законом. Крім того, вони мають право проникати в міжнародні терористичні, злочинні групи чи організації, а також організації, що здійснюють підривну діяльність проти України, з метою запобігання чи припинення їхньої протиправної діяльності та встановлення осіб, які їм сприяють [9].

Розуміючи небезпеку цього фактору та загрози, які несуть дестабілізаційні дії організованої злочинності, Національна поліція здійснювала у 2021 році ефективні заходи, спрямовані на знешкодження ОГ та ЗО, зменшення їх впливу на політичну, економічну та безпекову ситуацію в державі. Серед загальної кількості припинено діяльність 61 ОГ та ЗО з міжрегіональними зв'язками, 9 – з транснаціональними та 37 злочинних груп, сформованих на етнічній основі. Направлено до суду 62 кримінальні провадження щодо створення злочинної організації та 18 – за фактами створення бандугруповань. Крім того, викрито 109 ОГ та ЗО, причетних до незаконного обігу наркотиків, та 11 – причетних до незаконного обігу зброї [10].

Послідовна реалізація заходів сприяла документуванню у 2021 році значної кількості кримінальних правопорушень, пов'язаних з використанням зброї. Так, минулого року Національною поліцією викрито понад 3,9 тис. кримінальних правопорушень, пов'язаних з

незаконним поводженням зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, незаконним виготовленням, переробкою чи ремонтом вогнепальної зброї або незаконним виготовленням бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв. За результатами вжитих заходів розкрито 3,5 тис. таких кримінальних правопорушень. З незаконного обігу вилучено майже 1,2 тис. одиниць вогнепальної зброї, 88,4 тис. набоїв, а також 2,2 тис. гранат, мін та боеприпасів [10]. У результаті вжитих заходів за 2022 рік кількість виявлених кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю, боеприпасами та вибуховими речовинами зросла на 13% (з майже 4 тис. до 4,5 тис.) [11].

Національна поліція систематично здійснює організаційні, практичні та превентивні заходи із протидії кримінальним правопорушенням, вчиненим з використанням зброї, протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин на території України [10].

Список використаних джерел

1. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.
2. Павленко С. О. Деякі особливості протидії хабарництву, вчиненому службовими особами, які займають відповідальне становище. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. № 2 (30). С. 279–288
3. Павленко С. О. Основи оперативно-розшукової тактики : монографія. Київ : Людмила, 2022. 624 с.
4. Севрук В. Г. Протидія організованій злочинності циганських етнічних угруповань на території України. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. Вип. 1. С. 343-350. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2012_1_41.
5. Sevruk V. Ethnic crime in Ukraine. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ України*. 2016. № 1 (11). С. 73–83.
6. Албул С. В. До питання актуалізації напрямів наукових досліджень оперативно-розшукової протидії наркозлочинності в Україні. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/845/1/Albul-Narko.pdf>.
7. Павленко С.О., Шляховський О.А. Окремі напрями протидії незаконному збуту наркотичних засобів, що вчиняється організованими групами та злочинними організаціями. Актуальні

питання та перспективи використання оперативно-розшукових засобів у розкритті злочинів в умовах воєнного стану [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 30 берез. 2023 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 120-124.

8. Незаконний обіг зброї як загроза національній безпеці. Цілі державної політики в сфері контролю за обігом зброї, повноваження державних органів в цій сфері. Центр безпекових досліджень “СЕНСС”. URL: <https://censs.org/nezakonnyy-obih-zbroyi-yak-zahroza-natsionalnyi-bezpetsi/>.

9. Про розвідувальні органи України : Закон України від 22.03.2001 № 2331-III (втратив чинність 24.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14#Text>.

10. ЗВІТ Національної поліції України про результати роботи у 2021 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021_.pdf.

11. ЗВІТ Національної поліції України про результати роботи у 2022 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_polic_2022.pdf.

Мішура Максим Віталійович,
аспірант Національної академії внутрішніх справ

ЗЛОВЖИВАННЯ ВПЛИВОМ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН ДО СТ. 369-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Незважаючи на заходи, що вживаються з метою запобігання та протидії корупції в Україні питання протидії кримінальним правопорушенням у сфері службової діяльності залишаються актуальними. На цьому неодноразово наголошували вчені [1-6].

Серед таких деліктів заслугове на увагу зловживання впливом (ст. 369-2 КК. Зловживання впливом як прояв так званої «фонові» корупції є суспільно небезпечним діянням, що в більш складному контексті, аніж одержання чи надання неправомірної вигоди, «паразитуює» на відносинах публічного управління в державі. При цьому, як переконує практика правозастосування, описана в ст. 369-2 КК заборона є досить часто інкримінованою. Так, зокрема, в 2017 р. статистика була наступною: кількість осіб, вироки (постанови) щодо яких набрали законної сили – 157; виправдано осіб – 3; позбавлення волі – 3; штраф – 142; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – 22; звільнено від покарання – 3 [7].